

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului: Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei	APARE DUMINECA Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor: Pentru publicațiuni oficiale, concurs, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

† Protopresbiterul Andreiu Ghidiu al Caransebeșului

În fâlfâit scurt, moartea a sburat iarăși peste capetele noastre, stingând cele din urmă licăriri din viața bravului protopop de odinioară, Andreiu Ghidiu.

„Taica Prota” cum în cadența dulce a cuvintelor îl cuprindea aici lumea dela mic la mare, „taica prota” — evocat duios, patern, și totuși în accente de respect și dragoste de fiu, în panegiricul Preasfințitului Episcop, — „taica prota” nu mai este. S'a dus de-acum și el în lumea fericită a lui Șaguna, Popasu, Popea și a tuturor sufletelor cari au lăsat în urma lor dungii de lumină astrală...

Fiu de slujbaș bisericesc din Deda, născut acum 89 de ani, tânărul Andreiu și-a hrănit sufletul cu atmosfera de evlavie a Casei Domnului; prescura și fumul de tămâie i-au oțelit rezistența creștinească, dându-i nostalgia sfintei Preoții ce a și îmbrățișat, iar clopotele sătucului de munte, timbrul poetic și oratoric.

Cunoscute fiindu-i marelui mitropolit Andreiu calitățile tânărului Andreiu Ghidiu, prin testament a dispus trimiterea absolventului de teologie la continuare de studii în străinătate. S'a și dus în Viena și Lipsca, orașe cu mare nume cultural spre finele veacului trecut.

Înzestrat cu îmbogățite studii teologice și filozofice fu sortit să fie unul din colaboratorii episcopului nostru organizator Ioan Popasu. Întâiu a funcționat ca profesor la Institutul teologic (1880—1883), iar după trecere de trei ani intră în serviciul pastoral și administrativ, ca preot și protopop al Oraviței.

În timpul celor cinci ani cât a servit ca protopop al Oraviței, dar mai ales dela 1888 în

coaci — de când ocupă și ilustrează scaunul de protopop al Caransebeșului — aproape jumătate de veac deci numai aici în Caransebeș îndeplinește, în afară de administrația celui mai întins protopopiat, o seamă de servicii și delegații grele, din cari totdeauna a eșit biruitor.

Durerea pierderii soției și a celor doi copii mari — unul medic iar celalalt avocat — l-a rănit adânc, dar nu l-a doborât; firea lui de un robust optimism, dar mai ales conștiința servirii Celui Răstignit i-au dat tărie și chiar dragoste de viață.

Luptele naționale, în vâltoarea cărora a dus o nestăpânită pasiune, l-au ridicat în ochii tuturor ca pe un caracter de neînfrânt. Închisoarea și alte șicane, cu cari mai marii vremurilor l-au gratificat pe protopopul Andreiu au fost pentru el prilej de oțelire — răsplătind uneori șicanele lor cu altele și mai mari.

Altarul, înaintea căruia servea ca un sfânt și cu o regularitate fără seamăn, i-a dat înfașurarea de seriozitate și siguranță pe care o împrăstia în jurul său. Și iarăși, nimeni nu bănuia că acea venerabilă figură ascunde o inimă de aur, plină de bunătate și de voioșie.

Cu humorul lui sănătos — cu bonomia lui am putea zice — el a supraviețuit marea năcazurilor, tălăzuite asupra lui, ba a semănat această sănătoasă stare de spirit, acest optimism și încredere de-alungul noianului de dureri și neajunsuri, în inimile noastre ale tuturor.

Neîntrecutul orator de ieri — fost profesor de omiletică și pastorală timp de 15 ani fără nici o plată la teologia noastră — după cuvântul retorului antic, ne aprindea inimile cu verbul

lui sonor... Iar zece Maiu, o, acel zece Maiu dintâiu a fost pentru el cu adevărat „arcu de triumf, prin care poporul român intră din starea de servitute în aceea de libertate...” cum în repetite ori spunea...

Acesta a fost protopopul Andreiu, o pagină vie de istorie, un stâlp viu al credinții și al iubirii de neam. „Monografia orașului Caransebeș” scrisă de el în colaborare cu regretatul profesor Iosif Bălan, articolele de ziar și disertațiile lui sunt pagini seci, scripturi fără viață. El trăește aici în umbra copacilor, în zâmbetul florilor, în inimile oamenilor...

Ei însă desigur n'au crezut că taica prota va să împlinescă și el porunca Celui ce ne-a creat pe noi: întorcerea în țărâna din care am fost luați. Altfel, pe toată vremea de ploaie, sate întregi, orașul acesta cu toți cetățenii lui veniau ca împreună cu cei peste 50 de preoți ai tractului său să-l petrecem la calea din urmă și să-i zicem:

Dumnezeu să-l ierte și cu dreptii Lui să-l odihnească!

Urări la serbătoria împăcării dela Vârșeț.

„Foaia Diecezană” a publicat, la timpul său, la loc de onoare apelul la împăcare și unire, adresat fruntașilor români din Banatul Jugoslav cu ocazia jubileului de 10 ani al ziarului „Nădejdea” din Vârșeț, la Paști-1937.

Făcut cu gând curat, la un moment deosebit de solemn, îndemnul generos a avut urmări binecuvântate: nobila floare plantată primăvara, a rodit bogat toamna, când, deunăzi, cele două „partide” adverse s'au împăcat spontan, și de aici înainte, vor activa împreună, ca „Asociațiune pentru cultra poporului român din Banatul Jugoslav” — Astra.

Vestea a fost primită pretutindeni cu satisfacție și însufletire.

Drept felicitare pe seama tuturor, am trimis d-lui deputat Dr Alexandru Butoarcă, Vârșeț, următoarea epistolă:

Stimate Domnule Deputat,

Nu cred că a putut avea cineva bucurie mai mare decât a mea, la știrea, că între Români din Banatul Jugoslav s'a produs, în sfârșit, pacea nobilă de mult așteptată, de mult dorită, și de care eram siguri că va poposi într'oză fericită în mijlocul Românilor, pogorând ca din cer, dela Dumnezeu-Sfântul.

În ziua de Paști a încolțit semanța acestei plante divine a Păcii și Armoniei, care acum

ajunge la floare și de aici înainte va da rod tot mai spornic. În ziua de Paști, când clopotele bisericilor anunțau Învierea, „Nădejdea” apărea în haină solemnă, ca de îndoit praznic. Recetiți, vă rog, în numărul festiv, cuvintele magice:

„..... Auziți, fraților, cum plâng în morminte părinții — străbunii, tulburați de zizania urmașilor căzuți în blestem de strașnică vrajbă și ură? Ascultați șoapta lor blând muștrătoare, tainic rugătoare: „Puneți bunătațe între voi, filor dragi, puneți înțelegere, armonie, iertare aducătoare de pace, puneți iubire frățească, potrivit cu învățăturile Domnului, potrivit cu poruncile Neamului nostru, scăpat numai prin credință și prin unire din urgia robiilor trecute.

Voi, conducători firești ai Poporului, nu uitați nici o clipă, că sunteți datori să-i fiți exemplu statornic de înțelegere bună, de îngăduință reciprocă, de virtute, jertfind orice interes sau resentiment personal pentru păstrarea solidarității tuturor în slujba binelui public.

Gândivi-Vă, că nimic nu e mai dureros și mai tragic, decât lupta între frați, și că în timp ce învingătorul exaltă în triumf, undeva plânge o Mamă, sfâșiată de jale.

Fiți uniți în cuget curat, iubiți-vă, iertați-vă, trăiți în pace, și veghiați ca să nu cădeți în ispită!”

Nu se putea, ca asemenea chemare „cu mireasmă de sfințenie” să rămână fără de răsunet.

Toate ziarele au reprodus apelul, însușindu-și dorința, multiplicând urarea. Zeci de scriitori am primit, aprobând, susținând îndemnul, și nădăduind călduros că „va fi bine”.

Din fericire, nu era prea adâncă rădăcina dihoniei, nici nu erau motive prea grele, pentru a continua dușmănia penibilă și periculoasă, — nici să nu fie vreodată între fiii aceluiași popor desbinări prăpăstioase, pentru principiile fundamentale, asemenea rătăcirii ducând, fatal, la tragedii ca cele din Spania grozav încercată.

Deci, a fost ușor de a se găsi laolaltă, de de a întinde sincer brațele, de a se îmbrățișa frățeste.

.....Acum uitați, toți, epizodul, ca și când n'ar fi fost. Acoperiți-l cu bucuria activității solidare pentru interesul obștesc, bazați statornic pe învățămintele *Credinței* creștine, pe comoara *Tradiției* naționale strămoșești, pe principiile *Dreptății* eterne cuprinse în legile Statului ocrotitor.

Iar rugăciunea dela Paști, continuați a o recita în gând, ca o pavază pentru viitor. Rosțiți-o și pentru noi, cei de aici, unde deasemenea bântue cearta, pe tendințe opuse ale fracțiunilor politice: din fericire, tot din motive de suprafață, fără divergență reală; așa, că și la

noi, oricând ar putea să se stingă fără urmă zizania, și să se reverse armonia binefăcătoare peste toți Români.

Poate ni va servi drept semn bun exemplul nostru, de care să fiți toți mândri, ca de un act istoric de treiori binecuvântat.

Prof. **Constantin Nedelcu**

București, la Sân-Medru 1937.

Tractul: Biserica-albă

Conferința preoțească din Sasca-română.

Urmare și stârșit.

O altă problemă de capitală importanță este și aceea a *impozitelor* de tot felul puse pe sesiunile parohiale și venitul stolar.

Mi s'a dat cinstea de a conferința despre această chestiune. Fiind subiectul ordonat, desigur că a trebuit să-l accept. Dar în fața conferinței plenare, nu am putut — spre rușinea noastră — să-i aduc alte dovezi sau acte noi decât cele publicate în Nrii 32, 33, 34, 35 și 38 a Foi Diecezane din 1936. În acest an am arătat unele dispozițiuni legale referitoare la cauză, cu rugămintea ca preoții cari au vreo sentință, să o comunice la redacția foii. Până în zi de azi nu s'a produs nici o comunicare, deși am personal cunoștiință că mulți preoți au unele sentințe, cari ar fi de mare interes general.

Rămâne așadar în vigoare cele scrise în Nr. 32 al Foi Diecezane din 1936, că: „*Nu cred să existe tagmă, care se suferă de lipsă de solideritate profesională ca cea preoțească*“.

Apelul nostru, adică recursul la Tribunal, pentru taxele comunale din 1935, s'a judecat la Comisia de apel, producându-se Sentința Nr. fisc. 2239/3/1936 cuprinsă în Foia Diezezană Nr. 38/1936. Am făcut recurs la Tribunalul Caraș. Desbaterea în fond a fost la 12 Februarie. S'a amânat pentru 7 Octomvrie 1937, iar dela această dată s'a amânat pentru 15 Martie 1938.

Din amânarea pronunțării sentinței — între timp am înaintat și un memoriu suplimentar — se vede clar că Tribunalul Caraș nu se încumetă cu ușurință a se pronunța, văzând nedreptatea ce ni s'a făcut, dar desigur așteaptă din partea noastră un sprijin bazat pe vreo jurisprudență.

Ce elemente noi vom putea servi în cauză, dacă frații preoți cari au sentințe nu ni le servesc?

Astfel conferința ordonată în acest sens, a rămas fără obiect, arătându-se odată mai mult situația de ne-păsare în care tânjim, și — să-mi fie ertat — vrăjmășia față de solidaritatea profesională.

Să trecem la o altă problemă — continuarea din cele publicate în F. D. Nr. 40/1937 — la problema *Oastei Domnului*.

În rândul trecut am arătat antitezele susținute prin cele două conferințe. Până acum n'am văzut nici o opiniune pro sau contra, așa cum s'a așteptat.

Din cele expuse de părintele Ștefan Ania s'a dovedit utilitatea Oastei Domnului pentru fiecare parohie, cu condițiunea ca preotul să fie în fruntea ei.

În Nrii 38, 39 și 40 din 1936, a F. D. dl consilier referent N. Cornean, s'a ocupat de Oasfe, judecându-o după manifestarea ei la Congresul din Logoj. D-Sa

a sesizat de minune anumite lacune cari trebuiau să servească ca un corectiv. Se pare că cele scrise au rămas un spațiu costisitor în coloanele F. D. De atunci și până acum — și este exact un an — în F. D. problema Oastei nu a cuprins nimic mai important.

Ce ce? Este problema aceasta de minimă încât să numerite o preocupare decât cu caracter local?

Nu este așa! Pentru că însași organizația centrală a secției Asociației Clerului a ordonat discutarea acestei probleme. Deci dacă președintele Asociației eparhiale, pâr. protopop R. G. Ancușa, a socotit Oastea în rândul celor mai arzătoare probleme, aceasta ne obligă din punct de vedere al pastorației să ne oprim o leacă.

În anul acesta în viața Oastei a intervenit un fapt pe o capitală importanță.

Nu pot preciza autorul, dar Sfântul Sinod în ședința sa dela 26 Noemvrie 1936 și în cea din 31 Martie 1937, aprobă *Statutele de organizare ale Oastei Domnului*.

În 51 de articole din Statute, apoi în tot arătea articole din Regulament, se prevede modul de funcționare, de organizare, scopul și mijloacele Oastei Domnului. Statul se bazează pe experiența trecutului, când Oastea Domnului lăsată la exclusivile directive ale lui Trifa, s'a așezat pe baze empirice, cari de multe ori se lovesc de canoanele sf. Biserici.

Fostul preot Trifa s'a dovedit prin guvernarea Oastei că este un element periculos Bisericii, dându-i-se sancțiunile cuvenite. Dar oastea a rămas aceea, creată de principiul fundamental al acestui element periculos Bisericii. Pentru aceasta s'a simțit imperioasa necesitate, de a se reglementa viața ei.

Acesta-i mobilul stabilirii Statutului Oastei Domnului. Principiul fundamental al Statutului este: *viața* strict ortodoxă a membrilor ei. Art. 8 și 9 sunt deosebit de elocvente. Însă până la aducerea Oastei pe acest drum, nouă ni se cer jertfe enorme. Cu stăruință, nimic nu va fi imposibil.

Ceace-i nou în această organizație este cuprins în cap. IV, art. 21 și următoarele din Statute.

Statutele prevăd lanțul firesc al organizării Oastei pentru întreaga Patriarhie, așa cum cere o bună organizare unitară și strict canonică, cu respectarea ierarhiei bisericești și cu un bun control al organizării.

Organizația Oastei se împarte astfel: *centrul* este la Sibiu. Fiecare eparhie formează o *secție*, fiecare protopopiat formează un *despărțământ*, iar fiecare parohie formează un: *cerc*.

Așadar Statutele aprobate de Sfântul Sinod, implică în sine organizarea Oastei pe Patriarhie, așa fel încât organizația să-și aibe lanțul firesc dela parohie, prin protopopiat-eparhie până sus la organizația centrală, la Sibiu.

În fața acestui Statut, nu se mai poate pune întrebarea utilității Oastei, ci se cere ca să fie organizată așa fel, ca ea să aibă legătura s'a centrală, de organizare bisericească.

În parohia noastră, ni s'a cerut de membrii Oastei să-i organizăm după normele stabilite de acest Statut.

Nu putem refuza această cerere, mai ales că este consacrată de Sfântul Sinod. Dar ne punem întrebarea: cum va funcționa despărțământul, când în tot tractul abea dacă se vor putea organiza 2—3—4 cercuri locale?

Articolul 25 spune clar: „Președintele cercului este de drept preotul împuternicit de Episcopul locului, al despărțământului este protopopul, al secției Episcopul sau împuternicitul său, iar al centrului, Ierarhul locului“.

Din acest articol reiese clar că Sfântul Sinod după o matură judecată a constatat că Oastea Domnului este un foarte important instrument de pastorație, deci este absolut necesar, să se înființeze în toate parohiile, ca astfel să se formeze lanțul, statutar.

Deci principiul: „unde există Oaste, să fie condusă de preot, iar unde nu există, să nu se înființeze”, socot că este greșit. Pentru că în acest caz nu se poate aplica controlul și principiul Statutelor. Deoarece în unele articole din Statute, cum este art. 40, cere un control implicit și înfiinșe al forurilor tutelare: despărțământ și Secție, în chivernisirea averii, apoi altele dau dreptul de apel membrilor, la adunarea despărțământului și a secției.

În urmarea logică a lucrurilor stabilite prin Statut, se cere funcționarea perfectă a compartimentelor statutare, pentru buna funcționare a Oastei Domnului.

În baza Statutului aprobat de Sfântul Sinod logic ar fi, așa: fiecare parohie din Patriarhie să fondeze cercul, protopopiatele să-și organizeze despărțământele, iar Eparhiile să-și încorporeze la rândul lor secțiile, care în lanțul firesc al unei perfecte organizațiuni, au rol de mare importanță diriguitoare.

Iată că Sfântul Sinod prin Statutele aprobate la 31 Martie a. c., ne pune în fața unui fapt care nu mai lasă loc și nu mai îngăduie nici o discuție din cele puse în conferințele pastorale.

S'ar putea — admit cu toată bucuria — ca să nu văd lucrurile așa cum sunt în ordinea lor legală, dar această problemă cere imperios o discuție foarte serioasă și plină de grijă.

Pr. Traian Constantin

Geneza Arianismului

Puncte de sprijin pentru Arianism în teologia creștină anterioară

De Preotul Gh. Cotoșman
profesor la Academia teologică

Că nu erau bine precizați termenii dogmatici referitor la Sfânta Treime, și că se dibuia în privința termenilor prin care se exprima această dogmă de temelie a Creștinismului, ne servește ca dovadă palpabilă sinodul I. ecumenic din Niceea dela 325, la care, în controversa ariană, s'a propus să se hotărască, ca formulă de împăcare, că „Fiul este ieșit din Tatăl”¹⁾, expresie întâlnită și în epistola Sfântului Ignatie către Magnezieni, la cap. VII²⁾.

Sfântul Atanasie cel Mare — atunci numai diacon —, susținut de amicii săi, combătu vehement această formulă, ca „prea vagă” întrucât această se poate spune și despre fapte, căci nici ele n'au în ele înșile principiul existenței lor, și, în consecință, propuse formula: „Fiul este ieșit din substanța Tatălui”. Și pentru că Arienii se arătau dispuși a semna această for-

mulă împăciuitoare dar susceptibilă la interpretări primejdioase, — deoarece se poate spune, într'un sens oarecare, că toate faptele sunt ieșite din substanța divină —, Sfântul Atanasie propuse formula: „Fiul este consubstanțial cu Tatăl”, formulă care a rămas expresiunea consacrată în Ortodoxie, pentru a desemna deo-finițimea Fiului cu Tatăl.

Arienii acuzau că expresiunea „consubstanțial” este streină de Sfânta Scriptură și că este pătată de Sabelianism, condamnat de sinodul din Antiohia (an. 269) Sfântul Atanasie replicându-le a spus că acest sinod a condamnat interpretarea greșită ce a dat-o Paul de Samosata termenului „consubstanțial”, și că el a fost adoptat de Părinții cei vechi³⁾. Termenul a fost întrebuințat de Dionisie al Alexandriei „pentru a desemna unitatea substanței divine, fără a atinge deosebirea persoanelor”⁴⁾.

Afară de caracterul transcendent al acestei dogme, ce nu permite a fi pătrunsă de mintea omenească mărginită, a mai fost ceva care a impus Părinților și scriitorilor bisericești și creștini din primele veacuri, prudență și tăcere asupra acestui mister: disciplina arcană. Această disciplină interzicea creștinilor să divulge și să scrie învățăturile fundamentale ale bisericii, spre a nu fi profanate de păgâni, conform principului biblic: „Nu dați cele sfinte câinilor, nici nu aruncați mărgăritarele voastre în fața porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare...” (Matei 7, 6).

„Unele lucrări sfinte, ca și unele învățături creștine, nu erau înțelese de cei necredincioși și deci le interpretau greșit; din această cauză unele dogme, de ex. cea despre Sfânta Treime, despre întruparea lui Dumnezeu Cuvântul etc., deci și simbolul credinței, cum și unele acte de cult, în particular sacrificiul cel fără de sânge al trupului și sângelui lui Hristos, botezul și alte taine se țineau de regulă în secret. Despre aceste dogme de regulă nu se vorbea și ele nici nu se săvârșiau de față cu cei neinițiați, adecă de față cu cei nebotezați. Poate că și de aici vine încâtva că unele dogme și acte liturgice au primit numele „Misterii, taine, mistiria, sacramenta”, iară nu numai pentru că ele sunt misterioase în esența lor, întrecând concepția rațiunii omului”⁵⁾.

(Urmează).

1) Ec. Nicolae Ionescu: Sf. Atanasie cel Mare Arhiepiscopul Alexandriei (296—373), București, 1900, p. 11.

2) Dr Iuliu Olariu: Scrierile Părinților Apostolici, Caransebeș, 1892, p. 67.

3) S. Atan. De Decret. Nicaen Synod.

4) Ec. Nic. Ionescu, op. c. p. 12.

5) Eusebiu Popovici, op. c. p. 426.

„Grija de Banat“.

Confratele din Arad „Biserica și Școala“ într'unul din seria de articole intitulate duios „Grija de Banat“ caută să dea indicații pentru remedierea relelor de felurit ordin cari s'au cuitărit în provincia noastră. Și scrie între altele că ele ar înceta atunci când „fețele bisericești... vor trebui să constate — și, mai mult de cât atât, să *repare* unele *neglijențe* de partea ortodoxă“.... Ne place să credem că acestea se refer la neactivitatea din trecut, aici, a asociației preoțești, altfel confratele.... pușcă nițel peste țintă?!

Dacă Aradul bisericesc ar fi fost și în trecut așa de grijuliu față de Banat, cum pretinde a fi azi, nu s'ar fi împotrivit decenii de-a rândul — cum o face de altfel și azi — preocupărilor bănățene de a așeza unica episcopie ortodoxă din Banat în situația de a putea desvolta maximul de efort duhovnicesc de care este capabilă, spre binele credincioșilor ei. Cine mai poate crede însă azi în sinceritatea „grijei“ pentru Banat a arădanilor, când e știut că decenii de-a rândul cercurile bisericești arădane s'au făcut, din mărunte socoteli de bucătărie, unelta menținerii acestei unice episcopii bănățene în starea de umilință la care a fost condamnată de Sârbii și papistașii din epoca despărțirii ierarhiei, patronați de regimul austriac.

Să nu-și strice deci, frații dela Arad somnul cu „grija de Banat“. Cu ajutorul lui Dumnezeu Banatul se va reface „prin sine însuși“ și fără purtarea de grijă a altora.

Serbările dela Opațița.

Duminecă în 10 Octomvrie, comuna Opațița a avut o zi de frumoase manifestațiuni de evlavie și însuflețire pentru legea strămoșească, cu ocazia sfințirii noului clopot al bisericii și a crucii ridicată de subcentrul pregătirei premilitare Deta.

Serbarea s'a desfășurat într'un cadru măreț, cu toată vremea posomorâtă de toamnă, în prezența multor oaspeți din Timișoara și jur. După Sf. Liturghie oficiată de preotul locului Tiberiu Mărgineanțu, împreună cu preoții P. Bizerea-Deta, S. Mioc-Cerna și S. Țona-Mănăstire, a ieșit procesiunea în fața bisericii, unde s'a săvârșit sfințirea clopotului, asistând ca nași dl. Patrichie Rămneanțu, președintele comisiei interimare județene, — fiul comunei — cu Doamna. La finea ceremonialului, pr. T. Mărgineanțu, în cuvinte alese arată rolul clopotelor în biserica noastră și istorisește cum au fost rechiziționate în timpul războiului mondial de armata austro-ungară. Dar jertfa fiilor comunei, între care locul de frunte îl ocupă dl. P. Rămneanțu, au făcut posibil ca biserica lor să fie iarăși înzestrată cu trei clopote mari, cari prin dangătul lor, să umple văzduhul, aducând numai liniște și pace în inimile tuturor, spre lauda și preamărirea lui Dumnezeu.

Ca semn de recunoștință, pentru multele merite reale și imensele binefaceri mărinimoase la ridicarea, propășirea și înflorirea parohiei din Opațița, — în numele corporațiunilor bisericești — înmânează dl. P. Rămneanțu un hrisov de mulțumire. dl. P. Rămneanțu emoționat, mulțumește pentru cinstea ce i s'a dat de a fi nașul clopotului și pentru semnul primit, care imortalizează legătura ce există între dsa și consătenii dsale. Promite și pe viitor sprijinul său, comunei natale, și declară că *donează bisericii — drept fundație — intravilanul său din Opațița, în estindere de 1 jugher, moștenit dela părinți, cu scopul ca din venitul lui să se înzestreze biserica cu cele necesare.*

Tot în această zi s'a terminat și munca de folos obștească a tinerilor premilitari dela subcentrul Deta, cari în decurs de 2 săptămâni au lucrat la facerea unui drum ce deservește legătura între Opațița și celelalte comune vecine, dinspre răsărit de ea. Premilitarii au început munca cu rugăciunea bisericii și au terminat-o cu ridicarea unei cruci, care s'a sfințit în aceeași zi. Această cruce va sta strajă lângă drumul făcut de ei și alături de șanțurile romane, legând rugăciunea pământului cu binecuvântarea Cerului. La sfințirea crucii a vorbit pr. P. Bizerea-Deta și dl. maior Ion Haica, sub-inspectorul P. P. din Timișoara.

Terminându-se și aceasta, am luat cu toții masa în tabăra premilitarilor.

Prin aceste solemnități, s'au adaus noi zale la lanțul de înfăptuiri pentru propășirea și înflorirea parohiei părintelui Tiberiu Mărgineanțu.

Raportor.

University Library Cluj

RECENSIE.

I. Lupaș: Istoria Unirii Românilor.

Partea d-lui prof. I. Lupaș a apărut în urma dorinței Majestății Sale Regelui Carol II-lea. E publicată în Fundația Culturală regală „Principele Carol“ secțiunea „Cartea Satului“. D-l I. Lupaș, istoricul atât de apreciat al Românilor a înfățișat într'un volum toată străduința seculară, toată lupta, întreaga dorință a Românilor: *Unirea lor într'o singură țară.* Lucrarea d-lui I. Lupaș are o înfățișare bine determinată după un plan care-i urmat pas de pas — e o istorie propriu zis a Românilor, în cadrul căreia se urmăresc fazele de unire ale Românilor — întâia unire a Țărilor Române (1599—1601); a doua unire (1822—1866) și a treia și cea din urmă (1866—1918). Dela început și la ultimile evenimente, cari ni sunt descrise, putem observa ideile clare atât ca stil cât și ca desfășurare, ele sunt accesibile și lumii dela sate, pentru care s'a scris. Intreg zbuciumul unui popor e înfățișat aci, multă trudă și dragoste s'a depus la alcătuirea acestei minunate cărți. Ni-o dovedesc și cele 405 de pagini și 70 de ilustrații dintre cele mai alese. Ea a fost tipărită într'un

număr mare de exemplare și cu un preț mic de 30 lei, pentruca fiecare Român iubitor de neam să poată să și-o procure. Pentruca să se răspândească în toate straturile societății noastre, dar mai ales la sate, trebuie ca intelectualii: preoții și învățătorii să o înfățișeze, citindu-le anumite pasagii, arătându-le ilustrațiunile variate și frumos executate și înfățișându-i să treacă la faptă, să și-o cumpere, ca să o aibă în casa lor alături de Biblie, fiind ea o Biblie a poporului românesc.

Prof. C. Rudneanu.

Vizitațiuni canonice

Zi de mare sărbătoare a fost ziua de Duminică 24 Octomvrie a. c. pentru comuna cea mai apropiată de orașul nostru, Zervești.

Credincioșii, acestei comune, cu mai puțin de 800 suflete și-au agonisit în decursul timpului un capital destul de frumos, de a-l avea la dispoziție, atunci când nevoile imperioase îl vor cere pentru întreținerea în bună stare a bisericii lor unde ei își ușurează sufletele de povara ce le apasă și le întăresc ori de câte ori șovăiesc în viață.

Au venit însă vremuri vitrege și dureroase pentru ei, căci institutul unde își aveau ei depus spre fructificare rodul străduințelor lor de ani de zile, adunat ban cu ban din darurile lor la sărbători, pe care îl priveau cu atâta bucurie, văzându-l cum crește, — nu mai e în situația de a satisface obligamentele sale în urma împrejurărilor financiare ce s'a abătut asupra lor.

Mare desnădejde a cuprins sufletele acestor parohieni, pe cari degeaba se chinuia parohul lor să le liniștească, căci ei își vedeau amenințată biserica lor, de ploile și viscoalele în pragul cărora se afla. Au urmat multe nopți nedormite pentru parohul locului, care caută în van soluții, pornindu-se, cu câțiva credincioși să bată pe la multe porți, până în fine li s'a tras zavorul și au putut intra înlăuntru, pentru a-și spune păsul și durerea ce-i dăștea.

Au fost în fine înțeleși și cu concursul câtor'va persoane binevoitoare primesc în mod gratuit materialul necesar pentru radicala renovare dela Comunitatea de Avere și uzinele Nădrag.

Bucuria lor mare desigur trebuia încununată și cu prezența arhipăstorului lor, după cum prea frumos a spus pâr. I. Jucos, în cuvântarea de bineventare „că într'un stup abia atunci există deplină fericire și armonie când ele își văd și matca în mijlocul lor“.

P. Sf. Episcop, deși pe un timp destul de neprielnic, n'a pregetat să meargă să facă însuși târnosirea acestui sfânt lăcaș, ridicat prin strădania acestor credincioși în anul 1884, dar nesfârșit încă de arhiereu. Plini de bucurie, întâmpină pe supremul arhipăstor al lor cu pocnete de treascuri, cari fac să răsune în văzduh marea lor bucurie și să ducă pe aripile sale, însemnătatea acestui eveniment până departe. Un banderiu de călăreți conduce pe P. Sf. Episcop până la poarta triumfală unde este întâmpinat de către primarul comunei, care în numele comunei politice, exprimă marea lor bucurie. După convenitul raport și bineventarea din partea preotului locului I. Jucos, se procedează la actul sfințirii, P. Sf. Episcop fiind înconjurat de preoții Gh. Vior, N. Cojocariu, T. Șandru, N. Lazăr, M. Seracin, Gh. Sperlea, N. Cojocariu-fiul, Gh. Golopența, I. Suru, și protodiaconul catedral T. Roșca. După actul târnosirii, urmează sfânta liturgie, răspunsurile liturgice fiind date de către corul catedral, care a ținut să asiste la acest mare praznic al comunei lor vecine. Biserica devine de astă dată neîncăpătoare, credincioșii îngrămădindu-se la uși pentru a auzi cuvântul arhipăstorului lor, care începe predica sa, purcând dela pericopa evangheliei zilei „iar mie să nu-mi fie a mă-lăuda decât în crucea Domnului“ îndeamnă pe credincioși ca crucea care sălășluiește pretutindeni pe sfintele lăcașuri, ocrotește și întărește atâtea suflete sbuciumate să le fie întotdeauna țintă și singura lor laudă, că umblă după cuvântul Domnului, care să le fie singurul îndreptar în viață.

Adresându-se și învățătorilor, cari printr'o fericită coincidență își țin în această zi cercul lor cultural, îi îndeamnă dându-le părintescul sfat că numai colaborând împreună cu preotul, pot fi adevărați educatori și numai astfel pot crește tinerile vlăstare spre folosul patriei, neamului și bisericii noastre dreptmăritoare. După terminarea serviciului divin se trece la oficiul parohial, unde se face revizuirea matricolelor parohiale și se ia masa în caza ospitalieră a părintele I. Jucos.

Raportor

Obiecte bisericesti
dela cele mai renumite fabrici, se află
de vânzare la Librăria Diecezană

ȘTIRI

La serbările desvelirii monumentului Co-riolan Brediceanu, desfășurate în Logoj, în 31 Octomvrie a. c. a luat parte și P. S. Sa părintele episcop Vasile. Ca la toate ocaziile mari de manifestare culturală din Banat, P. S. Sa și aci a dus, prestigios, cuvântul Bisericii noastre. În cuvântarea rostită, P. S. Sa a făcut un scurt istoric al epocii de frământare națională, în care a trăit tribunul Brediceanu.

În fața bustului au mai adus cuvânt de recunoștință: Dl. Ministru Moșoiu în numele Guvernului, precum și 14 reprezentanți ai tuturor instituțiilor culturale din Bănat.

Tot cu această ocaziune s'a deschis și congresul general al presei din provincie, pe Țară.

Părintele episcop Vasile a împărtășit binecuvântarea bisericii asupra lucrărilor congresului, făcând o inspirată și impresionantă asemănare între textul biblic: „Lumina trupului este ochiul.....” și între congresul ziaristilor, spunând că ziaristica, este lumina Țării.

*

Luni a doua zi, P. S. Sa a participat la înmormântarea fostului luptător național, odinioară deputat sinodal Dr. Petru Țepeneag, în Mehadia, celebrând însuși și prohodul. Din panegiric rostit de P. S. Sa s'a învederat că răposatul a fost unul dintre vrednicii români de pe vremuri, în Vârșet, precum și un sincer tovarăș de luptă al fericitului episcop Iosif Badescu.

† **Ana Muntean**, mama prietenului nostru Augustin Muntean, directorul Băncii Banatului a trecut la cele vecinice Joi în 4 Noemvrie a. c. în vârstă de 77 de ani. Răposata a dat fiilor ei o bună creștere, încât dl. Augustin Muntean este unul din cei mai stimați și de cinste bărbați al orașului nostru.

Dumnezeu să odihnească în pace sufletul răposatei iar pe îndureratul fiu să-l mângâie cu iubirea Lui!

Mulțumită publică. Subsemnatul preot împreună cu consiliul și epitropia parohială aducem și pe această cale mulțumirile noastre dlui notar Ioan Cucuruz din Caransebeșul-nou pentru ofrandele marimonioase făcute bisericii noastre din Zervești din prilejul vizitației canonice a P. S. Episcop diecezan — împreună cu sfințirea bisericii. *Pr. Ioan Jucos.*

D. Popescu, argintar, proprietarul magazinului și atelierului de argintărie și clopote din București, Aleea Sf. Mitropolii, — după informațiunea primită — și-a pus în mod nelegal firma „la Sf. Patriarhie” și și-a permis a face imprimate cu en-tetul tot „la Sf. Patriarhie” tipărindu-le cu fotografia Catedralei Sf. Patriarhiei și mențiunea că este furnizor al Sf. Patriarhiei. Cum numitul argintar nu are dreptul a-și pune firma arătată și nici nu este furnizor al Patriarhiei, dacă totuși ar folosi imprimate cu aceste en-teturi, acelea să fie trimise la cancelaria Sf. Arhiepiscopiei a Bucureștilor, pentru a se putea lua măsurile de rigoare în contra sa.

Nr. 5497 E. ex 1937.

Către On. Oficii parohiale din Eparhia ort. rom. a Caransebeșului.

Mai jos publicăm răspunsul interpretativ, dat de Ministerul de de Justiție sub Nr. 84,255/937, care răspuns cuprinde următoarele:

Legea pentru organizarea și încurajarea agriculturii din Martie 1937 a pus restricțiuni la înstrăinarea loturilor provenite dela Stat sau prin Stat, cu îndoitul scop economic de a fixa aceste terenuri în mâna muncitorului de pământ și de a împiedeca fracționarea lor în fășii prea mici.

Dela aceste restricțiuni art. 7 din lege a exceptat Statul precum și instituțiile de Stat, în rândul cărora intră și Biserica ortodoxă cu părțile ei constitutive în conformitate cu legea pentru organizarea Bisericii ortodoxe.

Este exact, că art. 7 arată numai că statul și instituțiunile de stat pot cumpăra astfel de imobile rurale, dar fără îndoială că ele pot dobândi și prin donațiune nefiind nici un motiv să se admită înstrăinarea prin cumpărare și a o respinge când se face prin donațiune. Această întreprindere este cu atât mai admisibilă cu cât înstrăinarea prin donațiune fiind făcută către instituțiile de Stat, sau către Statul însuși nu este nici un pericol ca muncitorul de pământ să fie lipsit în mod fraudulos sau în tot cazul inoportun de terenul ce i-a fost procurat prin Stat pentru nevoile sale.

De altfel însăși legea când pune principiul restricțiunilor prin art. 1 nu vorbește numai de cumpărături, ci și de transmiterea în general și este logic ca art. 7 când înscrie excepția să se refere tot la transmiterea de proprietate — inclusiv și donația.

Dacă în acest articol de excepție se vorbește numai de cumpărări este desigur o inadvertență.

În concluzie credem, că terenurile rurale vizate de legea de organizare a agriculturii pot face obiect de donație către Biserica ortodoxă română.

Acest răspuns interpretativ se aduce On. Oficii parohiale la cunoștință, pentru a fi utilizat la caz de trebuință, în fața instanțelor judiciare.

Caransebeș în 22 Octomvrie 1937.

Episcopul diecezan:

† **VASILE**

Publicație de licitație.

Pe baza aprobării Venerabilului Consiliu Eparhial Caransebeș cu Nr. 5149 E. ex. 1937, ddo 9 Octomvrie 1937, se escrie licitațiune publică pentru vânzarea fostei școale confesionale din Unip, constatătoare din următoarele:

- 1) 2 camere.
- 2) 1 bucătărie.
- 3) 1 sală de învățământ.
- 4) 1 cămară.
- 5) 1 grădină de 685 stj².

Prețul exlamării este de 33,000 Lei.

Licitanții sunt obligați a depune cauțiune de 10% din prețul exlamării în bani gata.

Cheltuelile împreunate cu facerea contractului privesc pe cumpărător.

Contractul încheiat devine obligator pentru cumpărător imediat după semnare, iar pentru comuna bisericească după aprobare din partea Venerabilului Consiliu Eparhial.

Licitațiunea se va ține la 20 Noemvrie 1937, orele 10 în Unip.

Spese de deplasare comuna bisericească nu acordă.

Unip, la 24 Octomvrie 1937.

mp. **Ioan Fărcașescu**
paroh ort. rom.

mp. **Ioan Șibu**
notar.

Comitetul Școlii Normale de Învățători „Ioan Popasu“ din Caransebeș

Nr. 231/1937-38.

Publicațiune de licitație.

Comitetul Școlar al Școlii Normale de Învățători „Ioan Popasu“ din Caransebeș, aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 11 Noemvrie 1937, la orele arătate mai jos, în cancelăria școlii se va ține a treia licitație publică — neaprobându-se rezultatul licitației a doua — pentru a se aproviziona cu următoarele:

1. *La orele 9 a. m.* pentru circa: 10.000 kg. porumb, 5.000 kg. orz.

2. *La orele 10 a. m.* pentru circa: 6.000 kg. carne de vită, 1.000 kg. carne de porc, 600 kg. carne de vițel, 1.200 kg. carne de oaie, 500 kg. mezeluri (salamă de iarnă și vară, cârnați de porc, safalade, parizer, polonez, de șuncă, etc.), 400 kg. unsoare topită.

3. *La orele 11 a. m.* pentru circa: 700 kg. brânză de oaie, 200 kg. brânză de vacă, 5.000 litri lapte, 150 kg. smântână, 100 kg. unt și 8.000 bucăți ouă de găină.

4. *La orele 4 p. m.* pentru circa: 400 kg. săpun de rufe.

5. *La orele 5 p. m.* pentru circa: 20 kg. ardeiu măciuat, 15 kg. piper boabe, 6 kg. ceaiu, 3 kg. cheag, 3 kg. chimion, 15 kg. supliment Frank la cafea, 120 kg. drojdie, 50 kg. gris, 20 kg. mac, 3 kg. scorțișoară pisată, $\frac{1}{4}$ kg. vanilie, 3 kg. muștar, 2000 kg. lămâi, 5 kg. sare de lămâie, $\frac{1}{8}$ kg. salicil, 3 kg. stafide, 200 kg. cafea boabe prăjită, 100 kg. linte, 100 kg. mazăre, 600 kg. orez, 300 kg. arpăcaș, 300 kg. oțet, 10 kg. untdelemn, 80 kg. ulei vegetal rafinat, 700 kg. zahăr, 100 kg. pește sărat mare, 70 kg. sodă caustică, 1.300 kg. sare de bucătărie, 20 kg. scrobeală, 10 kg. sincală pentru rufe, 1.000 kg. paste făinoase de Timișoara sau Sibiu.

Licitațiile se vor ține în conformitate cu art. 88—110 din Legea Contabilității Publice, Regulamentul Oficiului Central de Licitații și normele publicate în „Monitorul Oficial“ Nr. 127/1931.

Licitanții vor depune ofertele închise și sigilate împreună cu o garanție de 5% din prețul licitat.

Ofertele se vor face în conformitate cu caetele de sarcini, cari se pot vedea în toate zilele la direcțiunea școlii la orele 8—12 a. m.

Caransebeș la 22 Octomvrie 1937.

Președintele Com. Școlar:
ss. **Gh. Repede**

Secretarul Com. Școlar:
ss. **Gh. Neamțiu**

Corpul Portăreilor Tribunalului Caransebeș.

Port. Nr. 112/1932.

Publicațiune de Licitație.

Subsemnatul șef portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș, în baza art. 102 din legea LX. din 1881 și în baza art. 19 din legea 1908 prin aceasta public, că în urma decisului Camerei Arbitrale de mărfuri din Timișoara de sub Nr. 8/1932, și Nr. 217/1932 a Tribunalului Timiș-Torontal, efectuându-se execuțiunea la 19 Martie 1932, în favorul următorului Francisc Brach reprez. prin avocatul Dr. Ernest I. Baer din Timișoara prin substitut Dr. Nicolae Domăneanțu avocat în Caransebeș, contra urmăritului, pentru suma de 22.500 Lei capital și accesorii mobilele sechestrate și suprasedes-trate cari s'au prețuit în 32.000 Lei și anume:

1) doi cai negri, 2) una trăsură (birje), 3) două cântare mari, 4) una masă cu 12 scaune, un credenț, una vitrină și un ceas, 5) două garderoabe, 6) două mese de scris, 7) un divan, una masă, 4 scaune și un ceas de perete, 8) una căruță cocie se vor vinde prin licitație publică.

Deci în urma decisului Judecătoriei mixte din Caransebeș, de sub Nr. 1378/1932 G. pentru încasarea creanței de 2000 Lei capital restant și spesele de 200 Lei stabilite până în prezent, se fixează licitație **pe ziua de 23 Noemvrie 1937 la orele 15 în orașul Caransebeș la locuința urmăritului** și toți aceia cari au voie a cumpăra, sunt invitați cu aceia observare, că mobilele menționate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX. din 1881 se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Intrucât mobilele supuse licitației sau mai sechestrat și mai înainte și după această fixare de licitație și din partea altor creditori și aceștia au drepturi câștigate, de acoperire asupra licitației în baza art. 120 a legii LX. din 1881 deci se va efectua și în favorul acestora.

Caransebeș, la 1 Noemvrie 1937.

Șef Portărel **Dr. C. Stângu.**

Anunț.

Comuna bisericească ort. rom. Domașnea, județul Severin situată pe șoseaua națională Caransebeș-Orșova, cu târguri anuale și săptămânale, cât și cu piața frecventată în fiecare săptămână, dă în chirie „**casa cu etaj**“ compusă din 7 camere cu sală mare, bucătărie, pivniță, cămară, magazie etc., cu aranjamentul complet pentru prăvălie și hotel pe timp de 3 ani, sau după înțelegere.

Chiria anuală dela 12.000 Lei în sus.

În numele Consiliului parohial:

Simeon Răsvan
paroh și președinte.

